

بسم الله الرحمن الرحيم
الذین یبلغون رسلنا الله و یخشونه ولا
یکشون احداً الا الله و کفوا با لله حسیباً
سورة الاحزاب ۳۹

الرسالة پی یامر

بلاؤکراودیه کی مانگانه ی نیلامی یه
ناوهندی نیلامی
بو دیراساتی شهرمی دهری دهکات

مانگی
جه مادی دووهم

زماره
۶

سالن ۱۴۱۵ کوچی

لەم ژمارەيەدا

- قورئان و سوننەت ۱
- عەقیدە - دوستانەتی و دوژمنایەتی ۴
- فېقھ - سواک، سوونەتەکانی دەستتوێژ ۷
- قورئانناسی - مەککەیی و مەدینەیی ۹
- فەرموودە ناسی - جۆرەکانی فەرموودە ۱۲
- بۆ خوشکان - بۆچی پیاو دوو ئەومندەیی بەشی ئافرەت و مردەگری ... ۱۴
- ئاوردانەومیەک بە لای «سەبید قوطب» دا ۱۷
- بەجی لە خوا بیارینەووە ۲۱
- زوھد لە دنیا دا ۲۴

قورئان و سوننهت

له پيرونی یه کانی قورئان دا

﴿فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنَافِقِينَ فِتْنَةٍ وَاللَّهُ أَرْكَسَهُمْ بِمَا كَسَبُوا أَنْ تَدْعُوا مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا﴾.

۸۸ النساء

خودای گه وره له م ثایه ته دا ره خنه له ئیپانداران ده گریت له بابهت جیاوازی رایان ده رباره ی مونافیقان و دروست بوونی دوو پای جیا بهرام بهر مه سه له کیان .

وهك ده فهرموئى :- ئه وه چیتانه گه لی موسلمانان بوونه وه دوو تیبی جودا ده رباره ی مه سه له ی ئه و مونافیقانه ، له کاتیکدا که خودای گه وره - ده یانگیرته وه یو حوکمی کافران پاش ئه وه ی که له ئیسلام پاشگه ز بوونه وه وه رگه ران بو ریزی هاو به ش په یدا که ران واته به هو ی عاسی بوون و جیا بوونه وه له پیغه مبه ر ﴿وَوَه دواکه وتنی ناحق﴾.

ئایا هه وێ ده درێ هیدا یه تی که سانیک بدری که ویستی خودا وایه له حق گومرا بن له بهر ناراستی ئیپانه که یان یان خودا گومرایان ده ک له بهر گوناخ و تاوانه کانیا ن ﴿بئى گومان ته نانهت دیتنه وه ی رینچه که یه کی هیدا یه ت بو ئه مانه کارینکی ئه سته مه﴾.

ئهمانه ش چه نه خالیکن که دهرمنجامی ئهم ئایه ته پیروژه ی سه رمومن :-

(۱) دروست نی یه موسلمانان بینه دوو کومه ل به هو ی ده غه ل و مونافیق وه ره لگه راوان . به لکو خودای گه وره گله یی له که سانیک ده کا که به هو ی ئه م مه سه له یه جودا کار ی ولیک دابرانیان تیدا هه یه . -

(۲) لهم سهرده مهی ئیستاشدا گه لیک حاله تی لیک دابراڼ و جودایی له ناو
 موسلمانان به دی ده که یڼ به هوئی مونا فیک و هه لگه راوه و تاغوتان .
 (۳) دروست نی به که هیچ که سیکی مونا فیک یان هه لگه راوه به موسلمان جسیب
 یکه یڼ . چونکه نه له ده ست ښمه یه وه نه له پرو بوچوونمان داهه یه که یه کیك
 له مانه بیته ریزی موسلمانان ﴿اَتْرَیْدُوْنَ اَنْ تَهْدُوْا مَنْ اَضَلَّ اللّٰهُ﴾ .
 (۴) پیوسته که موسلمانان به وردی لهم ثایه ته پیروزه تیفکرڼ تاکو جیاواز و
 ناکوک و دابراو نه بڼ به هوئی کومه لیک که خودا گومرای کردون به م شیوه یه ش
 برایه تی، و هیژویه کیتی ریزه کانمان له ده ست بده یڼ به هوئی قومیک که ناتواتین
 ریچکه یه کی هیدایه تیشیان بو بدوزینه وه .

له ریزونی یه کانی فه رمووده دا

له «جابیری کوری عه بدوللا» ﴿خوالی رازی بن﴾ ده تی: پیغمبری خوا
 ﴿ﷺ﴾ کاتیک و وتاری ده دا ده یه رموو: - ﴿اَمَّا بَعْدُ فَاَنْ خَيْرَ الْخَلْقِ كِتَابُ
 اللّٰهِ، وَخَيْرَ الْهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ ﴿ﷺ﴾ وَشَرُّ الْأُمُورِ مُخَذَّنَاتُهَا وَكُلُّ مُحَدَّثَةٍ
 بَدْعَةٌ وَكُلُّ بَدْعٍ ظَلَالَةٌ﴾

رواه مسلم

اما بعد :- و ته یه که بو ته وه ده هیژرته وه تاکو گرنگی به باسه که ی دواوه ی بدری .
 الحدیث :- ته و قسانه ی که ده کری و خه لک ده یگوازنه وه .
 کتاب الله :- قورثان .
 الهدی :- ریگا .

المحدثان :- کوی (محدثه) یه و بریتی یه له و شتانه ی که نه له کتیبی خواو نه له
 سونه تی پیغمبره ﴿ﷺ﴾ هی دانین .
 بدعه :- ته و شتانه ی که بو ثاینه که زیاد ده کریڼ و له گه ل ته و شتانه ش تیك
 ناکه نه وه که له پیغمبره وه ﴿ﷺ﴾ هاتوون .

په ندو عیبره مته کان :-

(۱) لهو مهسه لانه ی که پیغه مېهر ﴿الله﴾ گرنگی پې ددها له ووتارو
ناموزگاری په کانی دا بو موسلمانان مهسه له ی دهست گرښه به قورئان و سونهت .

(۲) ثابنی ئیسلام له هه موو روئیکه وه روون و ناشکرایه و دووره له نادیارو
کورټبری حه لال خه رانی ته واولیک جودا کرده ووهو حوکمی هه ریه که یانیشی
دیاریکړدوه .

(۳) جا هېر په کیک ریگایه کی جیا له ریگای قورئان و سونهت بگریته بهر ته و
تهو که سه بیدعه جی په کی گو مرایه . چونکه زیادکردنی هه ر شتیک بو ثابنه که
تو مته تی نه قوستانی ددهاته پال خودای کار به جی و شرعه پیروزه که ی . خوی
گوره ش ده فرموی :- ﴿الْيَوْمَ اكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَاتَّمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي
وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ .

(۴) بویه له سه ر موسلمانان پیوسته که به لېن له گهل خوی و ده وروو بهر که ی
دادو وپات کاته وه به دهسته بهری . (التزام) شونکه وتی قورئان و سونهت و
وه خووه گرئیان (ملازمتها) ویش کردن به پې ی فرمانه کانیان به پې زیده کردن
لی که م کرده وه .

(۵) ووتارو ناموزگازی پیوسته «دهستکرتن به قورئان و سونهت» بگریته
خوی .

(۶) زیده کردن بو ثابن وه کولی که م کرده وه و ته تی چونکه خودای گوره ثابنه که ی
کامل کردوه .

(۷) هه ر شتیک له شرع دا نه هاتی و له گهل بهرنامه که ی نه گونجی ته مه
گو مرایي به .

دۆستایەتی و دوژمنایەتی «الموالة و المعادات»

مەسەلەى «دۆستایەتی و دوژمنایەتی» لەلای زۆر کەساندا بۆتە مەسەلەیهکی لاوەکی، فەرامۆشیان کردووە.

لەم سەرەدەمدا موسڵمانانی وا پەیدا بوونە، مەسەلەى «دۆستایەتی و دوژمنایەتی»یان لەلادا بۆوەتە مەسەلەیهکی لاوەکی و ھەر بایەخیشی پێ نادەن. چونکە ئەوانە واتى دەگەن؛ ئەم مەسەلەیه مەسەلەیهکی عەقیدەیی نییە و بازەنى عەقیدە نایگریتەو.

بۆیە دەستیان دەخەنە ئێوە دەستی کافران و بەگەرمى دەیگوشن! خوشوێستن و سۆزو پشتگیری خۆیانیان بۆ دەردەبەرن! یارمەتیان دەدەن و بە زارو بەھیز پالێشتی یان دەکەن!.. لەولاولەش دەبینی - لە ھەمان کاتدا - ئیھاندەرەکان تووشی جۆرەھا ئەشکەنجە دەکەین و بە جۆرەھا شیوہ بەرەنگاری دەکەین!!

بانگەوازیکی بەتال

جۆرە بانگەوازیك ھەبە، دوژمنانی ئیسلام و موناڤیق و مورتەدەکان، تەنانت موسڵمانە داعی بە ساویلکەکانیش، بانگەشەى بۆ دەکەن و ڕەواجی پێ دەدەن. بانگەوازه کەش بریتی یە لە نزیک کردنەوێ دینەکان لە یە کترى. مانا ئیسلام و دینانی و جولەکەیی لە یەك نزیک بکەنەو، قالدیكى وا دابریژن عیجیگەى ھەرسى دینی تیدا بێتە بە جۆریك ھیچ نەسازى و دژیاتیه کیان لەگەڵ یە کادا نەمینی وە ئاشنایەتی و ناسیارنیتیکی وایان بۆ ٻرەخسینن جیگەى لە یەك ترازانیان پێو نەمینی!!..

ئەم بانگەوازه له ژیر دروشمی «دین بۆ خواپە و نیشتەمانیش بۆ ھەمووانە» نەخشەى بۆ دەکێشێ!!

لیره دا ده مانه وی تهو بریاره ی خوا به بیرى هم موو ثم جوړه که سانی بهینه وه، که به هیچ شیوه یه که هق و باطیل له گه ل یه کدا کونابنه وه به یه کتر ناشنا نابى .
ته دى ته وه نى یه ؟ خوا ده فرمووى :- ﴿وَلَنْ تَرْضَىٰ عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَىٰ حَتَّىٰ تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ﴾، قل إِنَّ هَدَىٰ اللَّهُ هُوَ الْهُدَىٰ، وَلَئِنْ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ الَّذِي جَاءَتْ مِنَ الْعِلْمِ مَالِكٌ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ﴾.

بقرة - ۱۲۰

به زه و دوستایه تی نیمانداران و دوژمنایه تی کافران

بو به ته مرو موسلمانان زور پیوستداری ته وهن دوستایه تی خوځان ته نها بو
نیمانداران و، دوژمنایه تی خوځان ته نها بو کافران ده برن . چونکه کوفر وا له
همو و لایه کدا خو ی له م دینه دانوساندو وه و، به همو و شیوازیک ه و ی
بنه بر کردنی ثم دینه ده دات .

ثم جهنگه سى قولی یه ی که دیان و جوله که و بت په رسته کان له دژى
نیسلامدا به رپایان کردو وه، له گه ل ته وه ی مونافیق و مورته دوو بوسولمانه دین
فروشه کانیش خه مخوربانن، ثم جهنگه هیچ شتى نى یه به رهنگاری بیته وه
ته نها یه که گری و یه که ریزی نیامداره کان نه بى . هه روه کو خوا ده فرمووى :
﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًا كَانَهُمْ بَنِيَاتٍ مَوْصُوصٍ﴾

صف - ۴۴

وه هه روه کو پیغه مبه ر ﴿يُحِبُّ﴾ یش ده فرمووى :- ﴿مِثْلَ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَوَادُّهِمْ
وَتَرَاحِمِهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ مِثْلَ الْجَسَدِ، إِذَا اشْتَكَى مِنْهُ عَضُوهُ دَاعَىٰ لَهُ سَنَاطِرَ الْجَسَدِ
بِالسَّهْرِ وَالْحِمَى﴾ متفق علیه

هه نویستی شهرعی نه که به رژه وهندى

موسلمانینه ! ده ی بو عه قیده راسته که ی نیسلام بگه رینه وه، دوستایه تی و
یه کتر وستی له نیو خوځه ته طبق بکه ن، چونکه ته مه فرمانى خواو پیغه مبه ر،

پاشان کوفر هه مووی هاوهه لۆیستن بۆ له نێو بردنی ئیسلام و موسلمانان .
خۆ نه گهر ئیوه پشتگیری یه کتر نه گرن و یهك نه گرن ، ئهوا چه نندین فتنه و فسادى
به ره و پرووتان ده بیته وه ، وه کو خوا ده فهرمووی : ﴿والذین کفروا بعضهم اولیاء
بعض الا تفعلوه تکن فتنة فی الارض وفساد کبیر﴾ .

با دوژ منایه تی رقه به ریتان ته نها بو کافر و موجریان بئ ، وه کو ئیبراهیمی
پیغه مبه ر علیه السلام که خوا ده فهرمووی : ﴿اذ قالوا لقومهم انا براءؤ منکم وما
تعدون من دون الله وابدأ بیننا و بینکم العداوة والبغضاء ابدأ حتی تؤمنوا بالله
وحده﴾ با چه زه ته تی ئیبراهیم بیته پیشره و و پێشه نگتان .

له خوا بترسن و سه رنجی ئه و فهرموودانه بدهن ، بزائن چۆن گه ف و هه ره شه
له و که سانه ده کات ، که چه ز ده که ن یان وا ده که ن کۆمه لی ئیمانداران تووشی
ریسوا یی بین و کۆمه لی زۆرداران به سه ریاندا زāl ببی . وه یان خووشیستی
خو یان بو کافران ده رده برن .

پیغه مبه ر ﴿ﷺ﴾ ده فهرمووی : ﴿ما من امرئ مسلم یخذل امرأ مسلماً فی
موضع یتتهک فیہ حرمة و یتتقص فیہ من عرضه ، الا خذله الله تعالی فی موطن
یجب فیها نصرته ، وما من امرئ ینصر امرأ مسلماً فی موضع یتتقص فیہ من
عرضه و یتتهک فیہ من حرمة الا نصره الله عز وجل فی موطن یحب فیها
نصرته﴾ اخرجه ابوداود وحسنه الالبانی .

هه روه ها ده فهرمووی : ﴿یا معشر من آمن بلسانه ولم یدخل الایمان قلبه لا
تغتابوا المسلمین ، ولا تتبعوا عوراتهم فانه من اتبع عوراتهم یتبع الله عورته ،
ومن یتبع الله عورته یفضحه فی بیته﴾ .

ئیسلام وه کو خوا ده یه ویت ته طبیقی بکه ن نهك وه کو خوتان ده تانه وئ ، مانا
ئیه خوتان له گه ل ئیسلامدا بگونجینن ، نهك ئیسلام له گه ل خوتاندا
بگونجینت .

به ناوی به رژه وه ندی بانگه وازه وه به لارو ویری هه نگاو مه نین ، چونکه خوا
دینه که ی ته واو کردوه ، هه ر خویشی به به رژه وه ندی دین و بانگه وازه که ی زانا
تره . . ﴿هأنتم اعلم ام الله﴾ .

بشزانن خوا به هوئی عه قیده‌ی راست و یه کریزی و شوین که وتنی قورئان و سوننه تی پیغه مبه‌ر ﴿وَلَا تَقْرَأُوا لَهُمْ﴾ هوه سه‌رتان ده‌خات. ئەنجا ئەگەر ده‌تانه‌وئی به شکۆمه‌ندی و به‌عیزه‌ته‌وه بژین، ئەوا بروون عیززه‌ت له‌لای خوا وه‌ده‌ست هینن. ﴿وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ﴾، ﴿وَأَنْ الْعِزَّةُ لِلَّهِ جَمِيعًا﴾.

له‌ لۆمه‌ی لۆمه‌که‌ران مه‌ترسن گازانده‌و گلیه‌یی خه‌لکی نه‌قام نه‌تان رووخینن سه‌رکۆنه‌ی به‌نده‌ له‌ عه‌قیده‌تان دانه‌به‌زینن

● باخه‌می گچکه‌ و گه‌وره‌مان به‌ ته‌نها ئیسلام و موسلمانان بێ، دۆستایه‌تی کردنه‌کانه‌ان ته‌نها له‌گه‌ڵ کۆمه‌لانی ئیماندار بێ، بۆ ئه‌وه‌ی ده‌ستیکی پۆلایینی به‌ هیزمان بۆ بێته‌ دی.

● با ره‌زامه‌ندی خوامان له‌ لادا گرینگترین و گه‌وره‌ترین شت بێ، با خوشویستن و رق لی بوونه‌وه‌مان ته‌نها له‌به‌ر خودا بێت، بۆ ئه‌وه‌ی وه‌به‌ر ئیم ئایه‌ته‌ بکه‌وین ان شاءالله. ﴿وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ. وَعَدَ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ وَرِضْوَانٍ مِنَ اللَّهِ أَكْبَرَ، ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾

التوبة

فیه‌یه

«ته‌واوکه‌ری پێشووه»

چوارم / سیواک

به‌کاره‌ینانی سیواک یه‌کیکه‌ له‌ شوننه‌ته‌ فرچکی یه‌کان (الفطرة)، بۆیه‌ش لێزه‌دا هیناومه‌نه‌ته‌وه‌ چونکه‌ گرنگی یه‌کی زۆری هه‌یه‌و خه‌لکیش فه‌رامۆشیان کردوه‌وه‌.

أ- به کارهینانی سیواک له لای غه پری ظاهری به کان سوننه ته، چونکه پیغه مبه ر ﴿﴾ ده فرمووی: ﴿لولا ان اشدق علی امتی لامرهم بالسواک عند کل صلاة﴾ رواه البخاری ومسلم.

ب- له سنی کاتدا موسته حبه و ته ټکیدي له سهر کراوه.

۱- له کاتی نویژدا - هه روه کوله فرموده که ی پشودا دهرده که وی -.

ټهم به کارهینانه له کاتی هه لگرتنی ده ستونیژدایان بهر الله اکبری نویژ دابه ستندا ده گریته وه. چونکه زور فرموده له م باره وه هاتوونه ته وه.

۲- له دواي له خه وه لسان، له بهر ته و فرموده یه ی حوده یغه - خوا لی رازی بی :- ﴿کان رسول الله ﴿﴾ اذا قام من اللیل یشوص فاه بالسواک﴾ متفق علیه.

۳- له هه موو کاتی کدا موسته حبه یه، له کاتی چوه ونه وه مالی، له کاتی خویندنه وی قورټان، له و کاته ی ماوه یه کی زور ده می نه کردو ته وه و نه کردوه.

پینجه م / سووننه ته کانی ده ستونیژ:

۱- بسم الله کردن:

به لām هه ندی زانا به واجبیان داناوه له بهر ته و فرموده یه ی پیغه مبه ر ﴿﴾ که له ته بو هوره یه وه به مرفوعی - ریوایت کراوه:

﴿لا صلاة لمن لا وضوء له ولا وضوء لمن لم يذكر اسم الله عليه﴾. صححه الالبانی.

جا نه گه ر واجبی ش نه بی ته و سوننه ټکی موته که ده یه.

۲- سنی جار شووشتنی هه ردو ده ست پش ته وی ده سنی بښته ناو ناوی ده فره که - ته مه ش چونکه ټیامی عوټان به م جوړه وه سفی ده ستونیژ ی پیغه مبه ر ﴿﴾ ی کردوه.

ټهمه بو واگا (غیر النائم) یان، به لām بو ته وانه ی نوو ستونه و له خه وه لسان و

راستروایه بویان واجب بی . ئەمەش لەبەر ئەو فەرموودەیە : ﴿اذا انتبه احدکم من منامه فلا يدخل يده في الاناء حتى يغسلها ثلاثاً﴾ رواه مسلم (دەست تا مەچەک دەگریتهوه) .

۳- موبالە غەکردن لە ئاو لە دەم و لە لووت وەرکردن (المضمضة والاستنشاق) .
بە لām ئەوێ بەرژوو بی نایگریتهوه

۴- ەلخرشاندنێ ردینێ بۆر (تخليل اللحية الكثة) : مانا لونچیک (کفأ) ئاو هەلەگ ئۆ بە ژێر چەناگە یەوێ دەبیاتە ناو ردینێ و دەستی بە پەنجە کراوێ دینێ و دەبات . بۆ ئەوێ بنی مووێ کان جوان تەر بی .

۵- دەست پێدا هینان بە کەلینێ پەنجەکان : لەبەر ئەو فەرموودەیە ﴿اسبغ الوضوء واخلل الاصابع﴾ رواه احمد وابن حبان و ابو داود و الترمذي والنسائي .

۶- مەسح کردنی هەردوو گۆی : بە ئاوێکی نوێ دەرەوێ ناوێ گۆی یەکانی مەسح بکات .

۷- بە پیشخستنێ لای راستێ ، لە شوشنی هەموو ئەندامەکان دا .

قورئانناسی

«علوم القرآن»

مەکەیی و مەدینەیی

۱- پێناسینی مەکەیی و مەدینەیی : بە پێی ئەم رێگایانە ، ئایەتە مەکەیی و مەدینەییەکان لە یەکدی جودا دەکرێنەوێ :

۱- بە گۆڕەێ گۆی لی بۆون :

ئەم رێگایە متمانە دەکاتە سەر ئەو گێردراوێ (روایە) صەحیحانە ی کە لە هاوێل (سەحابە و شۆینکەوتوو) (تابعی) هەکانەوێ هاتوونەتەوێ ، ئەو هاوێلانی لێ گەل

سروش (الوحى) دا ژباړون و هوئى هاتنه خواره وه شيان بينيوه . . نو
 شونكه وتوانه ي كه له هاوه له كانه وه چونه ئى هاتنه خواره وه و رووداو و
 مه سه له كه يان زانيو وه بيستويانه .
 به لام له پيغه مبر ﴿ ٢٠٠ ﴾ هوه هيچيان نه بيستوه

۲- به گوړه ي قياس و ئيجتihad

ثم ريگايه متهانه ده كاته سهر رووخسارو تايه تي په كاني (خصائص) ي
 تايه ته مه ككهي و مه دينه ي په كان . بو نمونه : نه گهر له سوره تيكي مه ككهي دا
 تايه تيكي وای تيدا بو رووخساري مه دينه ي به خووه هله گرت يان رووداوي
 مه دينه ي تيدا باسكرا بو، نووا به تايه ته كه ده گوړتي مه دينه ي ، هه روه ها به
 پيچه وانه وه . نه مه يه ريگاي «به گوړه ي قياس و ئيجتihad» ، بويه ده بينين هه
 سوره تيك سهرگوزشته ي پيغه مبران و نومه ته رابردووه كاني تيدا هاتبوو؛ پي يان
 گوړوه مه ككهي .

وه هه سوره تيكيش فهرزيكي تيدا پي يان گوړوه مه دينه ي .

ب- ژماره ي سوورمه مه ككهي و مه دينه ي په كان

۱- مه ككهي په كان « ۸۲ » سوره تن .

۲- مه دينه ي په كان « ۲۰ » سوره تن .

۳- نه وانه ي ئيختيلافيان له سهره « ۱۲ » سوره تن .

ج- جياوازي نيوان سوورمه مه ككهي په كان و مه دينه ي په كان:

۱- له مبرچاوگرتني قسه له كه لدا كراوكان «اعتبار المخاطب»:

مه ككهي په كان؛ نو سوره تانه كه ناراسته كه يان بو خه لكی مه ككهي .

مه دينه ي په كانيش: نو سوره تانه كه ناراسته كه يان بو خه لكی مه دينه ي .

بر نم نه: كه خواي ته علا ده فهرمووي «ياأيها الناس!» ناراسته په كي

مه ككهي يانه ي، وه كه ده فهرمووي: «ياأيها الذين آمنوا!» ناراسته كه ي بو
 خه لكی مه دينه ي .

به لām ثم ريسايه تا سهر ني به چونكه سورته تي «بقرة» و «نساء» له گهل تهوي
 كه مەدينهين، كه چي ئاراسته ي وايان تيدا هه به به «يا أيها الناس!»
 ده ستيكراوه.

۲- له بهر چاوگرتني شوييني هاتنه خوارموه ي ئايه ته كان
 مه كه به ي به كان: تهو ئايهت و سورته تانه ن كه له مه كه وه ده و روبه ره كه ي
 هاتوونه ته خوارموه، وه كو ميناو عه رفهات و حوده يبه . مەدينه ي به كان: تهو
 ئايهت و سورته تانه ن كه له مەدينه و ده و روبه ره كه ي هاتوونه ته خوارموه، وه كو
 ئوحد و «قبا» و «سليح» كه واته به گوته ري ثم ريسايه بي، تهو سورته تانه ي كه له
 «اسفار» و ته بوك و به يتوله قديسدا هاتوونه ته خوارموه، ناوي مه كه به ي يان
 مەدينه يان لي ناييت.

ههروه ها تهو ئايهت و سورته تانه ش كه له دواي هيجره تدا له مه كه هاتوونه ته
 خوارموه، بي يان ده گوته ري مه كه به ي.

۳- له بهر چاوگرتني كلتي هاتنه خوارموه كه:
 به گوته ري ثم ريسايه: مه كه به ي به كان: تهو ئايهت و سورته تانه ن كه بهر له
 هيجره ت دا به زيون. ته گهر چي له شويينيكي ديكي غه يري مه كه ش
 دابه زين.

مەدينه ي به كان: تهو سورته و ئايه تانه ن كه له دواي هيجره ت دا
 دابه زين، ته گهر چي له غه يري مه دينه ش دا دابه زين. مانا بو نموونه؛ ته گهر
 له دواي هيجره ت له مەدينه و عه رفه ش دابه زين، تهوا هه به مەدينه ي به
 حيسابه.

وه كو ثم ئايه ته: «ان الله يأمركم ان تؤدوا الامانات الى اهلها. .» «نساء»

«٥٨»

هه ره چهنده له مه كه دا هاتوونه خوارموه، به لām هه به مەدينه ي حسيه
 چونكه له دواي هيجره ت دابه زيوه.

يان وهكو ثم ثايته: ﴿اليوم اكملت لكم دينكم﴾ (مائده ۳)
 كه له «حجة الوداع» هاتوته خواره وه، بهلام ههر به مهدينه يي حسيب ده كرى
 چونكه له دواى هيجهوت دا دابه زيوه.
 ثم رايه چاكترينى رايه كانه.

فهرمووده ناسى

جوړه كانى فهرمووده

فهرمووده دابهش ده كړيته سهر دوو جوړ: فهرمووده ي قودسى و فهرمووده ي
 پيغه مبه ر.

فهرمووده ي قودسى:

۱- نه وه به كه پيغه مبه ر ﴿سبح﴾ له خواى گه وړه ده يگړي ته وه وه ديداته پال خودا
 جگه له قورنان.

۲- به (قودسى) ناو ده برى. له (قودس) وه هاتو وه كه پاك و بى گهردى ده گه يه نى
 چونكه له خوداى گه وړه راهاتو وه ههر خوداش فهرموويه تى و دا پر شتو وه و
 بى گومان پاكي شه له هه موو شتيكى نارېك.

۳- كه واته فهرمووده ي قودسى سهرچا وه مانا كه ي له خودا وه يه و و بيزه
 (لفظ) كه ي له پيغه مبه ر ﴿سبح﴾ وه به. كاتيک پيغه مبه ر ﴿سبح﴾ لى ده دوى
 ده فهرموى: ﴿قال الله تبارك وتعالى﴾ يان ده فهرموى: ﴿عن الله عز وجل كذا
 وكذا﴾ يان راوى ده لى:

﴿قال رسول الله﴾ فيا يرويه عن ربه عز وجل.

۴- ده شى كه فهرمووده ي قودسى له ميانه ي فهرمووده ي پيغه مبه ردا بى وه
 پيغه مبه ر ﴿سبح﴾ ده فهرموى: ﴿كل عمل ابن ادم يضاعف له الحسنه بعشر
 امثالها الى سبعمئة ضعف قال الله تعالى الا الصوم فانه لي وانا اجز به﴾ رواه
 مسلم.

[جیاوازی یه‌کانی نیوان همدیسی قودسی و قورئان]

۱- قورئان بیژه (لفظ) و ماناکهی له خوداوهیه به‌لام فهرمووده‌ی قودسی ته‌نیا ماناکهی له خوداوهیه بیژه‌که‌ی له پیغه‌مبه‌ر ﴿ﷺ﴾ وه‌یه .

۲- قورئان موعجیزه‌یه و خویندنه‌وه‌ی عیاده‌ته و خوینه‌ره‌وه‌که‌ی پاداشتی هه‌یه . به‌هه‌ر حه‌رفیک یه‌ک خیری هه‌یه و هه‌ر خیریکیش ده‌قات ده‌کریته‌وه . به‌پینچه‌وانه‌ی فهرمووده‌ی قودسی که موعجیزه‌نی‌یه و خویندنه‌وه‌ی عیاده‌ت نی‌یه و خوینه‌ره‌که‌ی پاداشتی هه‌یه به‌لام نه‌ک به‌قه‌د قورئان .

۳- قورئان هه‌مووی به‌ته‌واتور بۆمان هاتوو که قه‌طع و یه‌قین ده‌گه‌یه‌نی له‌گواسته‌وه‌ی و نابێ به‌ته‌نیا ماناکهی لی بگوازیته‌وه و نا‌کری بیژه‌کانی بگۆردین و ته‌نانه‌ت نابێ پیتیکیشی لی بگۆردی .

۴- به‌پینچه‌وانه‌ی فهرمووده‌ی قودسی که موته‌واتیرو ئاحادی تیدا هه‌یه و ده‌کری که به‌مانا بگێردیته‌وه بۆ یه‌کیک که بیژه‌که‌ تیک ناداو لای نادا له‌مانای و یستراو .

۵- حه‌رامه که مرو‌فی غوسلی جه‌نابه‌تی له‌سه‌ر بێ و ئافره‌تی بێ نوێژ و زه‌یستان قورئان بخوینی یان هه‌لیگری . به‌پینچه‌وانه‌ی فهرمووده‌ی قودسی که نه‌گێرانه‌وه نه‌هه‌لگرتنی حه‌رام نی‌یه له‌سه‌ر ئه‌و که سانه‌ی که غوسلی جه‌نابه‌تیان له‌سه‌ر بێ و بێ نوێژ و زه‌یستان .

۶- نوێژ دروست نی‌یه ئه‌گه‌ر قورئانی تیدا نه‌خویندنی به‌پینچه‌وانه‌ی فهرمووده‌ی قودسی که ئه‌گه‌ر له‌نوێژدا خوینرا به‌تالی ده‌کا .

۷- قورئان به‌سروش (الوحي) هاتوو . هه‌رچی فهرمووده‌ی قودسیشه ده‌بێ سروش بێ وه‌ده‌شبێ که له‌خه‌ون دابی .

[جیاوازی نیوان فهرمووده‌ی قودسی و فهرمووده‌ی پیغه‌مبه‌ر]

یه‌که‌مین : فهرمووده‌ی قودسی و فهرمووده‌ی پیغه‌مبه‌ر له‌م شتانه‌ تیک ده‌که‌نه‌وه :

- ۱- هه‌ردووکی بیژه‌یان لای پیغه‌مبه‌ر ﴿ﷺ﴾ وه‌مانایان لای خوای گه‌وره‌یه .
- ۲- دروسته که هه‌ردووکی به‌مانا بگێردیته‌وه بۆ یه‌کیک که بیژه‌که‌ی (اللفظ) له‌مانای و یستراو لانه‌دا .

۳- دروست نی به هیچ یه کیکیان له نویژدا بخوینرین . نه گهر بخوینرین نویژه که به تال ده کهن .

۴- هر یه کیکیان نه وه هه لده گرن که موته واتیر یان مه شهوړ وه یان ثاحاد بن .

۵- هر یه کیکیان نه وه هه لده گرن که صه حیج یان حه سه ن یان زه عیف بن .

دوومین:- فهرمووده ی قودسی بهم شتانه له فهرمووده ی پیغه مبهړ جووډا د مېنه وه

۱- فهرمووده ی قودسی به ریځگای سروش (الوحي) ده بی به لام فهرمووده ی پیغه مبهړ ﴿﴾ رهنګه به سروش یان به ئیجتههاد بی به لام پیغه مبهړ ﴿﴾ ئیجتههادی هه لای په سندنه کردووه .

۲- فهرمووده ی قودسی ده درېته پال خوا ی گه وړه چونکه ماناکه ی له لای خوداوه به به پیچه وانه ی فهرمووده ی پیغه مبهړ ﴿﴾ ده درېته پال پیغه مبهړ ﴿﴾ چونکه بیژه و ماناکه ی له پیغه مبهړ ﴿﴾ هه به .

بۆ خوشکان

بۆچی پیاو نه وه نده ی به شی ئافرهت وه رده گری؟

له وانه یه هه ندی کهس پرسیار بکه ن بۆچی به شی ئافرهت نیوه ی به شی پیاوه له گه ل نه وه ی که ئافرهت له پیاو بی تواناتره و له وزیاتر پنیوستی به پاره هه یه ؟
وه لام: شه ریعه تی ئیسلام جیاوازی له نیوان به شی پیاو و ئافرهت دا کردووه له وه رگرتنی میراندا . چه ندین حیکمه تی به رزیش له م مه سه له یه دا هه یه ، له وانه :
یه کهم: ئافرهت پېداویسته کانی بۆ دابین کراوه ، چونکه خه رجی یه که ی ئه رکی کوره که ی یا باوکی یان براکه ی وه یا خود خزم و که سانی دیکه یه تی .

دووم : ئافرهت ئه رکی مه سرف کردنی هیچ که سیک ی پنی رانه سپړاوه .
به پیچه وانه ی پیاو که ئه رکی به خپو کردنی خا و خیزانه که ی و نه وانه ی له سه ره که پنیوسته مه سه ره فیان بکیشنی .

سئیم: خهرجی یه کانی پیاو زووتره و ئیلتیزاماتی مهزنتری له سه ره بویه ش پیاو پیوستی به پاره ههیه له ئافرهت.

چوارهم: مارهیی ئافرهت له سه ره پیاوانه. ههروه ها ئهرکی ئاماده کردنی خانو به ره و خوراک و جلو بهرگی ژن و منداله کانیشی له سه ره.

پینجهم: کرئی فیکردنی مندالان و پاره ی چاره سه ری نه خوشی و نرخی داو و ده رمانی ئافرهت و مندالان هه مووی له سه ره پیاوه نهک ئافرهت.

جگه له وانه ش گه لێک ئه رک و مه سه رفی تریش له سه ره پیاوان که به پئی شه ریعه تی ئیسلامی پیروزی راسپیراوه. به فه رمانی خودای بالاده ست له سه ر شانی دانراوه: -

﴿لَیْنَقْ ذُو سَعَةٍ مِّنْ سَعَتِهِ وَمَن قَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلَیُنْقَ مَا آتَاهُ اللَّهُ .﴾ الطلاق (۷)

جا له م روانینه خیرایه دا. حیکمه تی گه وهی خودای کار به جییان بو روون ده بیته وه له بواری جودا کردنه وهی به شی (نیرنه و می نه) چونکه هه ره که سئ ئه رک و ئیلتیزاماتی زیاتر له سه ر شان بئ، به پئی مه نتیقی دادگه ری و یه کسانی شایانیتی به شی زیتر بئ.

له گه ل ئه وه ش که ئیسلام به شی پیاوی دوو ئه وه نده ی به شی ئافرهت داناوه. ئافره تیشی به ره حمهت و میهره بانی داپوشیوه و زیاتری داوه تی له وهی که به خه یالی دادی. به مه پئی به ش ئافرهت له پیاو ئاسرو ده و شادتره. چونکه ئافرهت له گه ل پیاو دا به شداره له وه رگرتنی میراتدا له گه ل ئه وهی که پابه ند نی یه به هیج پاشه کی یهک و به شی خوی وه رده گرتی و هیج نابه خشی، پاره که له که ده کات بئ ئه وهی هیجی لی خه رج بکا و هاو به شی پیاو بکا له مه سه ره فه کانی ژیان و پیداوستی یه کانی.

دیسان شه ریعه تی ئیسلام ئافرهت پابه ند ناکات به سه رف کردنی پاژه کی بو خوی یا بو منداله کانی هه رچه نکه ده و له مه ندو ده ست رویشتووش بیت. له کاتی بوونی میز. چونکه میرده که بهرپر سیاره له مه سه رف کردن بو ئافره ته که و منداله کانیشیان. له مال و خوراک و جل و بهرگه. ههروه خوی گه وه ده فه رمووی: ﴿وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ﴾ البقرة ۲۳۳

● میراتی ئافرهت بهر له ئیسلام

پیش هه لاتنسی روژی پروونی ئیسلام ئافرهت هیچ بهشی له میرات نه ده درایی. به بیانوی ئه وهی که ئافرهت ناجهنگی و داکوکی له خێله که ی ناکات و دهیان گوت :-

(چون مال بدهینه یه کێک که نه سواری و ولاغ بێ و نه شمشیر هه لگرتی و نه له گه ل دوژ مندا بجهنگی)!! بهم جوړه ئافرهتیا و کو مندا لیکي ساوا له میرات بێ بهش ده کرد.

لێره دا توێژه وه وهی به وێژدان ده زانی که شه ریه ته ی ئیسلامی له کاتی کدا هاتوه که عه رب زولیان له ئافرهت ده کردو له میراتی مێردو باوکیان بێ بهشیان ده کردن جا شه ریه ته ی ئیسلامی پیروژ بریاری دا که ئافرهت مافی وه رگرتنی میراتی هه یه. میراته کهش وه رده گرتی زور به بێ منه تی و چاکه و دل بێ سوتانی که سیشی له سه ر نی یه. به لکو یه کێکه له فهرزه کانی خوای گه و ره بویان. کاتیک که ئایه ته کانی میراتیش دابه زین عه ره به کان ئه و مه سه له یان زل هاته بهرچاو و چاوه رینی نه سخ کردنه وهی حوکه مه که بوون. چونکه پێچه وانه ی ئه و شتانه بوو که له سه ری راهات بوون. ▪

«ئینو جه ریر» له «ئینو عه باس» خوالی ی رازی بێ ده گیرته وه :- «لما نزلت الفرائض التي فرض الله فيها ما فرض، للولد الذکر، والآنثی، والابوين. کرهها بعض الناس وقالوا: - تعطى المرأة الربع، الثمن وتعطى الابنه النصف، ويعطى الغلام الصغير، و ليس من هؤلاء احد یقاتل القوم، ولا یجوز الغنیمه!! اسکتوا عن هذا الحديث، لعل رسول الله ینسا، او نقول له فیغیره. فقال بعضهم یارسول الله :- انعطی الصبی المیرات و لیس یغنی شیئاً. انعطی الجارية نصف ما ترک ابوها و لیست تریب الفرس ولا تقاتل القوم؟؟». ئه وه کاری ئیسلامه له گه ل ئافرهت، زولی له سه ر هه لگرتوه و دوژ منکاری له سه ر لاداوه و میراتی داوه تی له کاتیک که لێ ی بێ بهش کراوه. له گه ل ئه وهی که پیاوانیش بێ یان خو ش نه بووه.

ناوردانه ویهه ک به لای سید قوطب دا —

دوو جوړن، نه وانه ی زولم له سید ده که ن

شیخ (موجهه د سرور) له کتیبی «دراسات في السيرة النبوية» پاش باسکردنی هندیك له هه له کانی سید خوا لی رازی بی، وه کو قبول نه کردنی مه سه له ی سیحر کردن له پیغه مبهه ﴿و﴾ و، رت کردنه وی فرموده ثاحاده کان له مه سه له نیتقانی یه کان و، گومان بردن به وی که فرموده ی سیحر له گهل ثایه ته کانی قورثان تیک ناکاته وه. له ژیر هه مان ناویشانی سه ره وه دا ده لی:

● قوتابی و خوشه وسته کانی سید زولمی لی ده که ن به وی له راده به دهر سه ریان به کاره کانی سورما وه.

● سه رسامن به پیگیری سید له سهر حق و ثارامگرته که ی له سه ر نازاردان له ریځگای خودا

● سه رسامن به فراوانی ثاسوکه ی و پاکي فرچک و (الفطرة) قوولی لیزانینی نیمه ش له گه لیاندا هاوراین به رامبهه هه موو وه مه سه لانه.

به لام هم کومه له که سه هه رگیز ناماده نین گوئی بو یه کیک بگرن بلی: -
(سید) له فلانه مه سه له هه له ی کردووه، هه رچه ننده که (سید) هه له که یشی کردبی، چونکه میشکه کانیان له ثاست هم مه سه له یه کلیل دراوه. جا نیمه به یو که سانه ده لئین: - هیچ یه کیک له زانا موسلمانان نی یه که یان شتی رت کردو ته وه یان شتی به سه ردا رت کراوه ته وه، هه روه که (ثیام مالیک) خوا لی رازی بی ده لی:

(سەید قوتب) یش رەحمەتی خۆای لی بێ هەردەم بو سەر حەق دەرگەر اوو
کاتیکی لای رۆن دەبوو، هەر وەک کە لە چایی دوووەمی (ظلال) دا لە هەندێ
لەو راوو بووچوون و هەلوێستانەیی دا پەشیان بووئەو کە لە چایی یەکەم دا
نووسیبووی.

جا ئەگەر پیاویک بەخۆی لە هەلەکانی پەشیان و پاشگەز بێتەو، باشە لە
بەرچی هەندێ لە خوشەوێستەکانی بێ لەو نانی کە (سەید) لە هەندێ جیگای
سنوردادا لە «ظلال» هەلە کردووە؟!

و ئەگەر ئەو گەنجانە هەر لەسەر ئەو سوور بوون کە (سەید) هەلە
نەکردووە. ئەوا بێ یان دەلێن: کەواتە ئێوە (سەید) تان بردۆتە ریزی پیغەمبەرانی
«مغصوم»، چونکە ئێوە پێتان وایە (سەید) یش مەعصومە. کە واش بێ لەم
کاتە دا ئێوە هیچ جیاوازی یەکتان نابێ لەگەڵ رافزی یەکان چونکە رافزی یەکانیش
برباری مەعصومی بێ یان بو هەندێ لە ئیمامەکانیان داو. بێ گومان ئەمەش
ترازانە لە عەقیدەو مەنەجی ئەهلی سوونەت و جەماعەت.

• وەبزانن: - خوا لە ئیمەو ئێوە خوش بێ - خوشوێستن سنوری شەریعی
خۆی هەیه، بەزاندنی ئەم سنورەش لە هەندێ حالەتدا دەبێتە مایەی شرکی
گەر. ئەگەر مەبەستیشتانە برۆن بخوێننەو داخووە لەسەرەتاو چون دەستکراو
بە عیبادەتکردنی لات و عوززاو مەنات؟.

جووری دوووەم:

● وە هەرچی خەڵکانەکی دیکەشە ئەوانە کە باسی (سەید) دەکەن تەنها لە
میانەی هەلە عیلمیەکانی یەو باسی دەکەن.

جارێک دەلێن سەید ئەشعەری بوو، ئەم جارە دەلێن (سەید) لە بانگەرانی
بیروکەیی «وحدة الوجود» بوو، یان قسەیی زالمەکان دەلێنەو دەلێن «سەید
خەوارێج بوو»!

خو (سهید) یش - رحمتی خوی لی بی . . نه شهعری بووه و نه سوئی ، به لکو ئه دینک بووه و قوتابی یه کی «عه ققاد» بووه ، ئینجا کاتی ریگه ی بانگه وازی گرتووه رووی خوی داووته زانسته ئیسلامی یه کان وه کو ته وحید و ته فسیرو هی دیکه . خوی گورهش له زوربه ی نوسراوه کانی دا موه فقه قی کردووه .

ههروه ها له نووسینه کانی دا چهند سیفەت و چاکی یه کی به خووه گرتووه که نه مانەن :

★ (سهید) زور بویر و به جور ته بووه ، له ریی خوادا له لۆمه ی هیچ که سیک نه تر ساوه . وه ده شیرانی تاغوته کان له دارشتنی نه خشه و پیلانی دژ به ئه و دانه و ده یانه وی هه لیفر یوینن .

به لام ئه و قەت رووی خوی نه داووته مه تاعی دنیا ، له پینا و ره زامه ندی خوا و ده سه تهینانی به هه شتدا پشتی له مه نسه بی گه و ره و پشت نه ستووری کردووه .

★ (سهید) بی لایه ن بووه ، ده مارگیری بو هیچ مه زه هب و حیزیک نه کردووه وه قەت له بارمی خوی نه داووه ، خو ئه گه ر واشی کردبا ئه و زور شتی هه قی بی بوو .

چونکه له م رۆژ گاره دا چەندین کەسی وا دەبینن له میانه ی زاتی خو یانه وه نه بی باسی هیچ چاکه و گرنگی یه کی که سانیکی تر ناکه ن .

★ من هیچ نووسه ریکی وه کو (سهید) ناسم له م سه رده مه دا وه کو وی گرفته کانی ئه م رۆژ گاره ی خستبته روو ، زور به ئه مینی گرفته کانی خستوته روو و چاره سه ری گونجاویشی بۆیان داناوه .

★ له تووند گری (غلو) دوور بووه به لگه کانی له قورئان و سوننه ت و گوته ی ئیپامه کان هی ناو ته وه .

★ سەردان و ھاتوچۆی بۆرافەى ماناكانى لاله الا الله محمد رسول الله زۆر بوو و
 و مەبەست و واتاكانى پەرستراويتى «الالهيه»ى روون كردۆتەو و بىدارى و
 وورياكردنەو وى لە شرک و نىفاق دەربريو .

★ لە گەل ئەوانەشدا تووشى ھەندى ھەلە بوو ، بەلام سوڤى نەبوو بەلکو لە
 زۆر جىگای «ظلال»ەكەى دا رەددى سوڤى يەكانى داووتەو . وە لەوانەش نەبوو
 بروای بە مەنھەجى خەوارىجەكان ھەبووى ، كتيب و نوسراوەكانى شاھىدى
 لەسەر ئەمە دەدەن وە لە ئىمتىزالى يەكانىش نەبوو . ھەروەھا لە سنوور
 دەرچووەكانى قوتابخانەى چاكسازىش نەبوو ، چونكە لە تەفسىرى سوورەتى
 «فەلەق» و «فيل» و لە كتيبى «خصائص التصور الاسلامى» دا رەددى ئەوانىشى
 داووتەو .

ئىنجا لە خوا بترسن ھەلەكانى ئەم پياو و ھىندە گەورە مەكەن و
 ھىندەش بە گەورەى مەگرن .

به چي له خوا بپارښنه وه؟

هزمان كړد هم بابته يه بخه بڼه روو بو ته وهی گه نجه موسلمانان كان له و
بیدعو و كار ه ناشه رعی يانهی خه لك له دوعاو پارانوه دا خويان پڼوه گرتوه،
ناگدار بكه پڼه وه بو ته وهی خويان لي بپاريزن و خه لكيشی لي رزگار بكن.

خه لك زور به شه رعی و به ناوه روکی هم دينه پاكي ده زانی كه ده ليت
خوايه له بهر خاتری خاتری فلان شيخ ليم خوش بيه. يان خوايه له بو خاتری
هم چا كه له نه خوشيه قوتار بكي! كه تهوا هيچيان جائز نين، جا بفهرمون
پڼوه ته و بابته.

خوای گه وړه ده فره رموی: ﴿يا ايها الذين آمنوا اتقوا الله وابتغوا اليه
الوسيلة﴾ مائدة - واته، تهی ثيانداران! له خوا بترسن و ته وه سيله يه داوا بكن
كه به ره زامه ندي خواتان ده گه يه ني، قه تاده ده لي: مانا نزيك بڼه وه له خوا به
هوی ته و كارانهی خوا پڼی رازی به.

ته وه سسولی شه رعی ته وه يه كه خوای گه وړه فره رماني پڼی كړدوه يان پيغه مبه ر
﴿سولیس﴾ روونی كړدو ته وه، يان ياره كانی كاريان پڼی كړدوه. پارانوه وش
(ته وه سولیس) زور جوړی هه يه، وه كو.

۱- پارانوه به هوی «بروا هينان»، وه كو خوای گه وړه ده ربارهی ته وه سسولی
به نده كانی خوای ده فره رموی: ﴿ربنا اننا سمعنا منادياً ينادي للايمان ان آمنوا
بربكم فآمنوا، ربنا فاغفر لنا ذنوبنا وكفر عنا سيئاتنا وتوفنا مع الابرار﴾ ال
عمران.

۲- پارانہ وہ به هوی «به تاگزانی خودا» وه کو پارانہ وه که ی حه زره تی یونس ﴿عليه الصلاة والسلام﴾ که نه هه نگه که قوونی دابوو گوتی: ﴿فنادی فی الظلمات أن لا اله الا انت سبحانک انی کنت من الظالمین، فاستجبنا له ونجیناه من الغم وكذلك ننجي المؤمنين﴾ الأنبياء.

۳- پارانہ وه به هوی «ناوه کان خوی گه وره» وه کو خودای گه وره ده فهرموی: ﴿ولله الاسماء الحسنی فادعوه بها﴾ - اعراف - هه روها پیغه مبهه ﴿﴾ یش بهم جو ره پاریته وه: ﴿أسألك بكل اسم هو لك﴾ رواه الترمذي وقال حسن صحيح.

۴- پارانہ وه به هوی «سیفه ته کانی خوی گه وره» وه کو پیغه مبهه ﴿﴾ فهرمویه تی: ﴿یا حی یا قیوم برحمتک استغیث﴾ حسن - رواه الترمذي.

۵- پارانہ وه به هوی «کرده وه چاکه کانی خوی» وه کو نویژ، چاکه کردن له گهل دایک و باوک، راست گویی، قورئان خویندن سه لاوات لی دان، خوشویستی هاوه لانی پیغه مبهه ﴿﴾ هه تد.

له فهرمووده یه کی پیغه مبهه ﴿﴾ دا هاتووه، که سی کهس له ناو ته شکه وئیک بوون به ردیک کونی ته شکه وته که ی له سهه داخستن و نه یان توانی بیته ده ره وه، ئینجا به هوی «کرده وه چاکه کانیا» له خودا پارانہ وه وه خوداش ده رگا که ی بو کرده وه. کرده وه چاکه کانیا نه وانه بوون، چاکه کردن له گهل دایک و باوک، حه قدانی کریگرته.

۶- پارانہ وه به هوی «وازهینان له گونا ه» وه کو ئاره ق خواردنه وه و زینا کردن چونکه یه کی که سی که سی ناو ته شکه وته که، به وه له خوا پاراوه که له ترسی خودا وازی له زینا هیناوه.

۷- تهوه سسول کردن به هوی دوعاو پارانهوی پیغممبهر ﴿﴾ و پیاو چاکانی زیندوو چونکه کانی خوی: «کابرایه کی کوره چووه لای پیغممبهر ﴿﴾ و پئی گوئ: دوعام بو بکه خودا چاکم بکاتهوه، نهویش فهرمووی؛ نه گهر دهتهوی دوعات بو ده کم، نه گهر دهشتهوی سه بر بگره و خیری زیاتره، نهویش گوئی، دوعام بو بکه. . . پیغممبهر ﴿﴾ یش نه مری پئی کرد ده ستویزی هه لگزی و دوو رکاعت نویژ بکات و بهو دوعایه بهارینهوه: ﴿اللهم اني اسالك واتوجه اليك بنبيك نبي الرحمة، يا محمد انما توجهت بك الى ربي في حاجتي هله فتغنني لي اللهم فتغنني في وشفعني فيه، قال، ففعل الرجل فبراً﴾ - صحیح - رواه احمد.

لهم فهرمووده به دهرده کهوی که پیغممبهر ﴿﴾ لهو کاتهی زیندوو بووه، هوعای بو کوره که کردوووه خوداش بوی قبول کردوووه. وه پیغممبهر ﴿﴾ نه مری به کوره که فهرموو که خوی دوعا بو خوی بکات و به دوعای پیغممبهر ﴿﴾ له خوا بهارینهوه، خوداش لی قبول کرد.

به لام لهم دوعایه تایه ته به کاتی زیانی پیغممبهر ﴿﴾ و پئش مردنی، چونکه سه حابه کان نه پانکر دوووو کوره کانئش سوودیان لهم دوعایه نه بینووه له دوی لهم رووداووه.

به که مگر تنی دنیا

« زوهد »

(۱) (ئینسوتەیمیه) ده‌ئی: - زوهد وازهینانه لهو شتانه‌ی که سوودی روژی دوا‌یی‌یان نی‌یه و هه‌ره‌ع وازهینانه لهو شتانه‌ی که ترسی زه‌ره‌ری روژی دوا‌یی‌یان لی ده‌کری.

(۲) (سوفیانی سه‌وری) ده‌ئی: - زوهد له دنیا‌دا کورتی هه‌یه. ئەک به خوراکی ره‌ق و پو‌شینێ عه‌با.

(۳) (جونه‌یید) ده‌ئی: - زوهد لهم ئایه‌ته دایه ﴿لَکِی لَا تَأْسُوا عَلٰی مَا فَاتَکُمْ وَلَا تَفْرَحُوا بِمَا آتَاکُمْ وَاللّٰهُ لَا یُحِبُّ کُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ﴾ الح‌دید ۲۳. م‌رو‌قی زا‌هید له دنیا‌دا شاد ناب‌ی بو‌وه‌ی که هه‌یه‌تی و خه‌مبار ناب‌ی بو‌ئه‌وه‌ی که نی‌یه‌تی.

(۴) (ئینسول‌جه‌لاء) ده‌ئی: - زوهد بریتی یه له روانینه دنیا به چا‌ولی نه‌مان. به‌مه‌ش دنیا له‌به‌ر چا‌وان بچ‌وک ده‌ب‌یت‌ه‌وه‌و پشت تی کردنی ئاسان ده‌ب‌یت.

(۵) (ئی‌یام ئه‌حمه‌د) ده‌ئی: - بریتی یه له شادنه‌بو‌ون به‌وه‌ی دنیا‌رووی تی بکا‌و. خه‌مبارنه‌بو‌ون به‌وه‌ی که پشتی تی بکات. جارێک لی‌یان پرس‌ی: - ئایا پیا‌وی‌ک هه‌زار دیناری هه‌بی. ده‌بی زا‌هید بی؟ گو‌تی: - به‌ئی به‌ مه‌رجێک شادنه‌بی به‌زیاد بوونی و خه‌مبار نه‌بی به‌که‌م بو‌ونه‌وه‌ی.

(۶) دیسان (ئی‌یام ئه‌حمه‌د) ده‌ئی: - زوهد س‌ی رووی هه‌یه. یه‌که‌م: - واز ه‌ینان له حه‌رام. ئه‌مه‌ش زوهدی ره‌شوکی (عوام) خه‌ل‌که. دو‌وه‌م‌یش: - واز ه‌ینانه له حه‌ل‌آله‌ زیده‌کی یه‌کان، ئه‌مه‌ش زوهدی تاییه‌تمه‌نده‌کانه (الخواص) س‌ی‌یه‌میان: - واز ه‌ینانه لهو شتانه‌ی که له خوا غاف‌لی ده‌که‌ن، ئه‌مه‌ش زوهدی خوا ناسانه (العارفین) ئه‌وه‌ی که خوا‌نا‌شانی‌ش له سه‌ری ها‌وده‌نگن ئه‌وه‌یه که زوهد سه‌فه‌رکردنی د‌له له نیشتمانی دنیا‌و نیشته‌ج‌ی بو‌ونه له مه‌نزله‌گاکانی روژی دوا‌یی.

ئامانجە كانى ئەم بلاو كراودىيە:

۱- بلاو كۈرۈنۈۋاتىدىغان نەۋىيە پاكىتى كە سەلەفە سالھەكان لە سەرى
بۇيىنە

۲- بلاو كۈرۈنۈۋاتىدىغان زانىستى شەرىئى

۳- پەرەپىيدانى بىر ھۆشى نىسلا مەنەنى مۇسلمانان

